

Mācīšanās rezultātu veidošana profesionālajā izglītībā

Gunta Kinta

Akadēmiskās informācijas centrs –
Nacionālais koordinācijas punkts

<http://www.nki-latvija.lv>

Seminārs “Mācīšanās rezultāti: no teorijas uz praksi”

Rīgā 25.10.2011

Mācīšanās rezultātos balstīta izglītība

Uzdod šādus jautājumus:

- **Ko** vēlas, lai audzēknis iemācās?
- **Kāpēc** vēlas, lai audzēknis to iemācās?
- **Kā** vislabāk var palīdzēt audzēknim to iemācīties?
- **Kā** zināt, ka audzēknis to ir iemācījies?

(Acharya, 2003)

Mācīšanās rezultātu (*learning outcomes*) definīcija

Mācīšanās rezultāti ir apgalvojumi par to, ko audzēknis zina, saprot un spēj veikt, pabeidzot kādu mācību posmu (*European Commission, 2008*)

Piemēram:

- Kursa beigās audzēknis spēs....
- Veiksmīgi pabeidzot šo izglītības programmu, audzēknis spēs...
- Šīs izglītības programmas absolvents spēs...

Mācīšanās rezultātu ietvertie jēdzieni

- **Zināšanas** (*knowledge*) – mācību procesā uztvertās informācijas asimilēšanas rezultāts; ar darba vai mācību jomu saistītu faktu, principu, teoriju un prakses kopums
- **Prasmes** (*skills*) – spēja piemērot zināšanas un izmantot prasmes, lai veiktu praktiskus un teorētiskus uzdevumus
- **Kompetence** (*competence*) – pierādīta spēja izmantot zināšanas, prasmes un personiskās, sociālās un/vai metodiskās spējas darba un mācību situācijās un profesionālajā un personīgajā attīstībā

(Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikums par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai, 2008)

Kompetences

Kompetence kā spēja veikt konkrētus uzdevumus vai apgūt prasmes atbilstoši iepriekš noteiktiem standartiem

Kompetence

Kompetence kā spēja darboties plašā profesionālā jomā, t.i. kompetence ir holistisks jēdziens, kas aptver zināšanas un prasmes

(Cedefop, 2009)

Mācīšanās rezultātu uzbūve

Apgalvojums sastāv no:

darbības vārds

raksturo darbības,
kuras audzēknim
būtu jāspēj veikt

materiāls, joma vai
priekšmets

ar kuru vai kurā audzēknis
darbojas vai kura ir
mācīšanās rezultāts

izmantošanas
veids

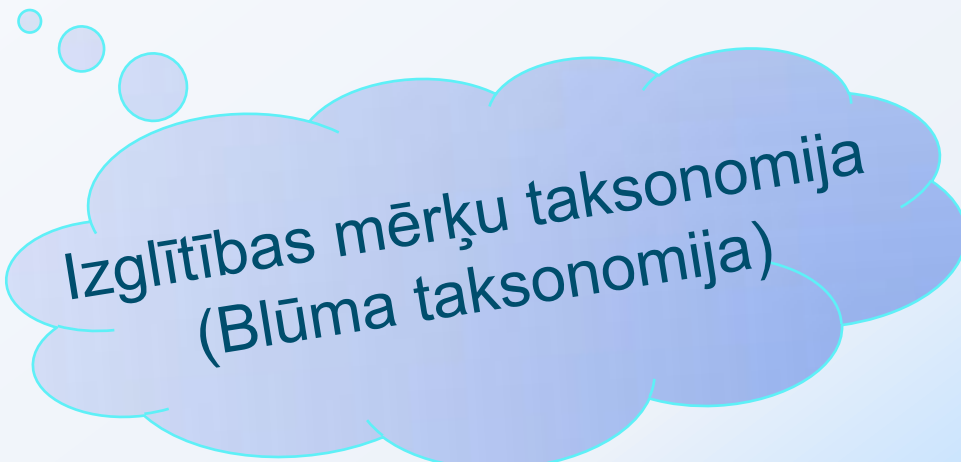

kā apgūtos rezultātus vajag
izmantot (individuāli,
detalizēti, mutiski, rakstiski)

Pēc šī mācību kursa audzēknis spēs **uzzīmēt mēbeļu konstrukcijas shēmu**, **izmantojot atbilstoša veida paraugu**

Darbības vārds

- Apraksta konkrētas audzēkņu darbības, kuras var novērtēt
 - Vēlams izvairīties no abstraktiem jēdzieniem, piemēram, saprast, iemācīties, iepazīties, apzināties
- Parāda mācīšanās rezultātu apguves sarežģītības pakāpi
- Parāda audzēkņu progresu mācībās

Izglītības mērķu taksonomija
(Blūma taksonomija)

Izglītības mērķu (Blūma) taksonomija

Kognitīvā joma

6. Izvērtēšana

5. Sintēze

4. Analīze

3. Izmantošana

2. Izpratne

1. Zināšanas

(Bloom, 1956)

Emocionālā joma

5. Vērtību pārņemšana

4. Organizēšana un prioritātes noteikšana

3. Novērtēšana

2. Reaģēšana

1. Uztveršana

(Krathwohl, Bloom, Masia,
1964)

Psihomotorā joma

7. Izveidošanās

6. Adaptācija

5. Sarežģīta atklāta
reakcija

4. Mehānisms

3. Vadīta reakcija

2. Noteikta reakcija

1. Uztvere

(Simpson, 1972)

Mācīšanās rezultāti – izglītības mērķis

Mācīšanās rezultāti:

- konkrēti gaidāmie rezultāti (zināšanu, prasmju un kompetenču veidā)
- formulē, vadoties no audzēkņa viedokļa (kas jāzina, jāsaprot un jāspēj veikt)

Izglītības mērķis:

- daudz vispārīgāks plānotais rezultāts, kuru sasniedz, veicot noteiktus uzdevumus
- formulē, vadoties no skolotāja viedokļa (ko skolotājs plāno darīt)

Mācīšanās rezultāti – izglītības mērķis

Mācīšanās rezultāti:

- Pēc šīs programmas audzēknis spēs patstāvīgi izgatavot koka mēbeles
- Pabeidzot šo kursu, audzēkni spēs precīzi izvēlēties atbilstošas kokizstrādājumu remonta metodes

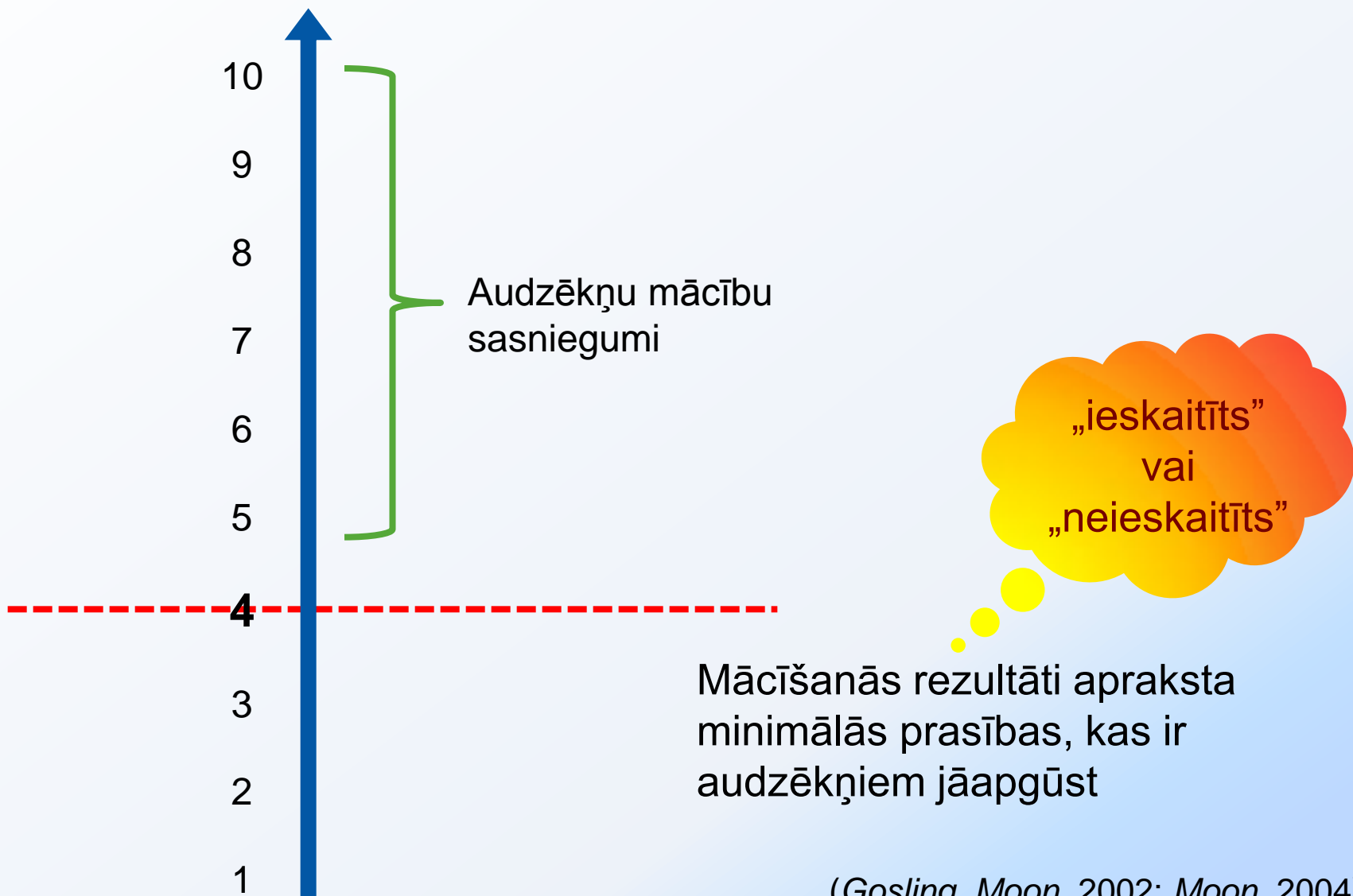
Izglītības mērķis:

- Šīs programmas ietvaros audzēknim būs iespēja attīstīt savu izpratni par mīksto un koka mēbeļu izgatavošanu
- Kurša laikā audzēknis iegūs zināšanas par kokizstrādājumu remonta un atjaunošanu

Mācīšanās rezultātu iezīmes

- Konkrēti
- Izmērāmi jeb novērtējami
- Sasniedzami
- Iepriekš noteikti
- Parāda individuālu progresu
- Tiek apliecināti demonstrējot
- Norāda, kā var izmērīt audzēkņu sasniegumus

Veidojot mācīšanās rezultātus, jāatceras, ka...

(Gosling, Moon, 2002; Moon, 2004)

Veidojot mācīšanās rezultātus, jāatceras, ka...

- Mācīšanās rezultātu **skaits** parasti ir 7-8 apgalvojumi, atkarībā no mācīšanās posma apjoma
- Mācīšanās rezultāti neatspoguļo konkrētu **izglītības saturu vai tematus**
- Mācīšanās rezultāti norāda virzienu, kā **organizēt un vadīt mācību procesu**, taču neietver konkrētas **mācību metodes vai resursus**
- Dažādu izglītības līmeņu vai posmu mācīšanās rezultāti var būt **vienādi**, tāpēc būtisks ir **konteksts**
 - Veiksmīgi pabeidzot šo kursu, audzēknis spēs uzskicēt dotajam modelim atbilstošu kluso dabu
 - Veiksmīgi pabeidzot šo kursu, audzēknis spēs uzskicēt dotajam modelim atbilstošu kluso dabu, izmantojot dažādas zīmēšanas tehnikas

Mācīšanās rezultātu piemēri

- Kurša ietvaros audzēkņi tiks iepazīstināti ar valsts pārvaldes uzbūvi un funkcijām
- Veiksmīgi pabeidzot kursu, audzēkņi pārzinās valsts pārvaldes uzbūvi un funkcijas
- Šīs izglītības programmas absolvents spēs izveidot liela mēroga topogrāfiskos plānus un kartes

Izmantotā literatūra un avoti

- Acharya, Ch. (2003). Outcome-Based Education (OBE): A New Paradigm for Learning. *CDTLink 7/3*.
- Adam, S. (2008). Learning Outcomes Current Developments in Europe: Update on the Issues and Applications of Learning Outcomes Associated with the Bologna Process. In: Bologna Seminar: Learning Outcomes Based Higher Education: the Scottish Experience, Edinburgh, Scotland, 21-22.02.2008.
- AQF Council (2009). Strengthening the AQF: An Architecture for Australia's Qualifications. Australian Qualifications Framework Council, Australia
- Battersby, M. (1999). So, What's a Learning Outcomes Anyway? Center for Curriculum, Transfer and Technology. (ERIC Accession No. ED430611)
- Bloom, B.S. (ed.) (1956). Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goals – Handbook I: Cognitive Domain. New York: McKay.
- Cedefop (2009). The Shift to Learning Outcomes: Conceptual, Political and Practical Developments in Europe. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities
- Eiropas Parlaments un Padome (2008). Ieteikums par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai. *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis 2008/C111/1*
- Gosling, D., Moon, J. (2002). How to Use Learning Outcomes and Assessment Criteria. Great Britain: SEEC
- Krathwohl, D.R., Bloom, B.S., Masia, B.B. (1964). Taxonomy of Educational Objectives, the Classification of Educational Goals – Handbook II: The Affective Domain. New York: David McKay
- Melton, R.F. (1997). Objectives, Competencies and Learning Outcomes: Developing Instructional Materials in Open and Distance Learning. Great Britain: Biddles Ltd, Guildford and King's Lynn
- Moon, J. (2002). The Module and Programme Development Handbook: A Practical Guide to Linking Levels, Outcomes and Assessment Criteria. Great Britain: Kogan Page Limited
- Ontario Ministry of Education (2008). Secondary Education in Canada: A Student Transfer Guide. 10th Edition, 2008-2009. Ontario
- Sadler, D.R. (2011). Making Competent Judgments of Competence. In: Conference Modeling and Measurement of Competencies in Higher Education, Berlin, Germany, 24.-25.02.2011
- Simpson, E. J. (1972). The Classification of Educational Objectives in the Psychomotor Domain. Volume 3. Washington, DC: Gryphon House

Mācīšanās rezultātu veidošana profesionālajā izglītībā

Gunta Kinta

Akadēmiskās informācijas centrs –
Nacionālais koordinācijas punkts

<http://www.nki-latvija.lv>

Seminārs “Mācīšanās rezultāti: no teorijas uz praksi”

Rīgā 25.10.2011